

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος III'

Ευφρόνη Ἰσηρία: Ἐν Ἑλλάδι, σφ. 12, ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ, σφ. 20 — Ἀποσύνδρομα ἀρχαῖα ἀπὸ 1. Πανόραμα: ἑκάστ. ἔτους καὶ εἰς ἑτήσια. — Γραφεῖον Διευθ. Ἐπιτ. τῆς λαοφ. Πανεπιστημίου 39.

5 Αὐγούστου 1884

ΝΕΑΝΙΚΗ ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

(Ἐκ τῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμά, υἱοῦ.)

Ἦτο Μάρτιος ἢ Ἀπρίλιος τοῦ 1848. Ἡ Γαλλία πρὸ μικροῦ ἔτι εἶχε κάμει νέαν πάλιν ἐπαγνάσασιν, ἐξ οὗ ὅλος ὁ κόσμος ἦτα ἐν πλήρει ἀγαλλιάσει, ἀλλὰ καὶ ἐν πλήρει ἀχρηματίᾳ. Ἐγὼ κατετασσομένη ἂν ὄχι μεταξὺ τῶν ἑλιαν περιχαρῶν, ἀλλὰ βεβαίως μεταξὺ τῶν πάσχόντων τὴν μεγαλύτεραν ἄλλειψιν χρημάτων. Ἡ ἐμπορικὴ κίνησις εἶχε σταματήσει. Περὶ δὲ καλλιτεχνίας καὶ φιλολογίας οὐδὲ λόγος ἐγίνετο. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, μεγάλοι καὶ μικροὶ δὲν ἤμεθα πλούσιοι. Τινὲς μεγάλοι, ὡς ὁ Λαμαρτίνος, ὁ Οὐγκιῶ, ἡ Σάνδη, ἐλάμβανον ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν πολιτικὴν· οἱ μικροὶ ἔκαμνον ὅτιι ἡδύνατο ἕκαστος· ἐγὼ δέ, ὅστις ἦμην ἐκ τῶν μικροτάτων, εἶχα κατορθώσει νὰ πωλήσω εἰς τινα ἐκδότην ἐν Ἰουστιτόρημά μου δίτομον, ἀρκετὰ κακόν, τὸ ὁποῖον ὁμῶς ἐγὼ ἐνόμιζον ὥρατον ἔργον. Μαί, τὸ ἐπλήρωσε διὰ γραμματίου 250 φράγκων, ἐξαργυρωτέον μετὰ ἑξή μηνας, τὸ ὁποῖον προεξοφλήσας εἰς μεσίτης μοι ἔδωκεν ἐν τῶν νέων ἐκείνων κεντρικῶν διακοσιοφράγκων, τὰ ὁποῖα ἡ Τράπεζα εἶχε ἐκδώσει ταυτοχρόνως μετὰ ἄλλα κυανόχροα ἐκατόφραγκα, ἵνα διευκολύνῃ τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς καὶ ἀντικαταστήσῃ τὸ μεσαλλικόν, ὅπῃ ἐκρύπτετο δειλιῶς, ὡς αἱ νεάνιδες τοῦ παλαιῦ καίρου. Μετὰ σπαραγμοῦ καρδίας ἀνελαγίζομένη ἤθα ἠναγκαζομένη νὰ ἀλλάξω τὸ διακοσιοφράγκον ἐκεῖνο γραμματίον, ὁδοῦ δὲν διέβλεπταν τὸν τρόπον, δι' οὗ θὰ κατάρθουν νὰ ἀποκτήσω ἐν ἄλλο ὅμοιον κατόπιν. Ὅθεν ἀνέβαλλα τὴν μισραῖαν αὐτὴν στιγμήν, καὶ τὴν ἀνέβαλλα τὸσαν (καλῶς, ὥστε εἶχα κατακτήσει νὰ μὴ ἔχω διεπτόν, τσακισμένο ἰεπτόν, πλὴν ἐκείνου τοῦ χαρτονομίσματος, τὸ ὁποῖον ἐπεδείκνυα ἐνίστα μετὰ τινας πόνηρας ἀλαζονείας ἀνοίγων τὸ χρηματοφυλάκιόν μου ἐνώπιον τῶν ξένων, οἵτινες ἤρχοντο εἰς Παρισίους ἵνα λάθωσι τὴν ἡδονὴν νὰ ἴδωσιν ἐκ τῆρ σὺνεγγυρ τὴν ἡμετέραν ἀθλιότητα. Εἶχον κεντρικὸν οἶκημα ἐν τῇ ὁδοῦ Neuve-des-Mathurins, οὗτινος αὐτὴ ἦ θυρωρὸς ἐπεμελεῖτο καὶ τὸν εὐπρεπισμόν· ἀλλ' ἡ πτωχὴ γυνὴ δὲν ἡδύνατο γὰ τὰ προσθήσῃ ὅλα, καὶ τούτου ἕνεκα εἶχα λάθει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου καὶ ἐν ἄσκουπιστήν, ὃν ἐπλή-

ρωνα 7 φράγκα τὸν μῆνα, καὶ ὅστις μοι ἔκαμνε καὶ ἄλλα τινὰ θελήματα ἐν τῇ πόλει, τὰ ὁποῖα ἐπλήρωνα χωριστὰ. Ἡ θέσις τοῦ αὐτῆ ἡτοζηλευτῆ, πολὺ δὲ προτιμωτέρα τῆς τῶν λογίων καὶ ποιητῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἀπὸ οἰκονομίαν εἶχα παύσει νὰ ἀναθέτω εἰς αὐτὸν τὴν ἐκτέλεσιν παραγγελιῶν μου ἐν τῇ πόλει, ἐκτελῶν αὐτὰς ἐγὼ ὁ ἴδιος· ἀλλὰ ὅταν ἐτελείωσεν ὁ μῆν, ὁ Πέτρος, — τοῦτο ἦτο, τὸ ὄνομα τοῦ ὑπηρετοῦ μου — ἦλθε καὶ μοι ἐσήχησε τὰ ἐπὶ φράγκα τοῦ μισθοῦ μου. Ἰπεκφυγὴ δὲν ἔμενε καμμία, τὸ περίφημον χαρτονομίσμα ἔπρεπε νὰ χαλασθῆ. Ὅποιος χωρισμός; Ἐσήγαγον αὐτὸ ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου μου καὶ τὸ ἔδωσα εἰς τὸν Πέτρον λέγων ἀπῆλαινε, ἀλλάξε το καὶ φέρε μου ὀπίσω τὸ ὑπόλοιπον· ἀλλὰ μαρὰ δὲν ἔχω ἐδῶ, νὰ σοῦ δῶσω. Ὁ ἄνθρωπος ἔρριψε βλέμμα θαυμασμοῦ ἐπὶ τοῦ γραμματίου, τὸ ἐδίπλωσε μετὰ προσοχῆς, τὸ ἔθεσεν εἰς τὸ θυλάκιόν του καὶ ἀπῆλθε.

Ἡμίσεια ὥρα, μία ὥρα, δύο ὥρα, παρέρχονταί, καὶ ὁ Πέτρος δὲν φαίνεται βέβαιον εἶνε ὅτι δύσκολον ἦτο τότε ν' ἀλλάξῃ τις χαρτονομίσματα διὰ χρυσῶν νομισμάτων· οἱ καταστηματαρχαί, παρ' ὧν ἠθελεῖ τις ζητήσῃ τοιαύτην εὐκολίαν, ἐπρωτίμων νὰ ἀφαιρῶσιν τὸ μετὰλλικόν αὐτῶν, ὅταν εἶχον ἰταυτοῦ· τινὲς δὲ καὶ εἰς τοὺς ἀφείλοντας εἰς αὐτοὺς καὶ ἐρχομένους, νὰ εἶδῃ πληρωσῶσι τὰ ἀφειλόμενα ἠρνοῦντο νὰ ἀλλάξωσι τὰ χαρτονομίσματα, δὲν ἐπρόκειτο νὰ πληρωθῶσι μικρὰ καὶ πόσον ἀναβάλλοιτες εἰς ἄλλοτε σὴν πληρωμὴν, ἵνα μὴ ἀναγκασθῶσι νὰ ὀφθῶσι τὸ μεσαλλικὸν πῶν. Ἰσοῦτετρόπως ἡδύνατο τις νὰ ζήσει μακρὸν χρόνον ἐπὶ πιστώσει ἔχων ἐν χεῖρὶ φραγκῶν ὀχαρτονομίσμα, ὅπερ διεπίστοον μὲν τὸ φερέγγυον τοῦ κατόχου σου, ἀλλ' εὐθεὶς ἐδέχετο νὰ τὸ ἀνταλλάξῃ δι' ἄλλων νομισμάτων. Βλέπων τὴν βραδύτητα τοῦ Πέτρον, ὑπέθεσα κατ' ἀρχὰς ὅτι δὲν θὰ ἡδυνήθη νὰ ἀλλάξῃ τὸ χαρτονομίσμα εἰς τὰ πλησίον καταστήματα, καὶ ὅτι θὰ μετέβῃ εἰς ἀργυρομισθῶν τινα· ὅτι ἴδεν θὰ συνήεας νὰ πληρωθῆ εἰς αὐτὸν τὴν ὑπερβολικὴν διαφοράν ἣν οἱ ἀργυρομισθῶν ἐπέτηγον τότε, καὶ ὅτι θὰ διηθυβῆ εἰς τὴν Τράπεζαν πρὸς ἀλλαγὴν τοῦ χαρτονομίσματος. Ἄς εἰπῶ δέ, πρὸς ἔπαινον μου, ὅτι πᾶσα ἄλλη ἀπόθεσις περὶ τῆς βρα-

δύτης του Πέτρου διήλθε του πνεύματός μου, ὅχι ἄλλως καὶ ὑπόψια περὶ τῆς τιμιότητος αὐτοῦ, διότι πάντοτε μ' ἐφάνη πολὺ τιμιὸς ἄνθρωπος. Ἐν τούτοις ἡ ὥρα παρήρηχτο, ἡ νύξ ἐπλησίαζε καὶ αὐτὸς δὲν ἐφαίνετο. Τότε ἤρχισα νὰ αἰτιώμαι ἑμαυτὸν ὡς δειχθέντα ὑπὲρ τὸ δέον εὐπιστον πρὸς ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον ἐπὶ τέλους δὲν ἐγνώριζα κατὰ βάθος. Τὸ βλέμμα, ὅπερ ὁ Πέτρος εἶχε ῥίψει ἐπὶ τοῦ χαρτονομίσματός μου, τὸ ἀναπαρίστων τὴν ὥρα ὡς βλέμμα πλήρες πλεονεξίας· ἐὰν εἰς τοιοῦτους δυστυχεῖς καιροὺς τὸ διακοσιόφραγον ἐκεῖνο γραμματίον ἀπετέλει ὅλην ἐμοῦ τὴν περιουσίαν, πόσῃν ἀξίαν δὲν θὰ εἶχε διὰ τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον ὑπηρετήν! Ὑπὲρ τὰς τρεῖς ὥρας εἶχόν παρέλθει, τόσος δὲ χρόνος δὲν ἀπῆρταιτο ἵνα ὑπάγῃ τις εἰς τὴν Γράπεζαν καὶ ἐπαλεθῇ. Ὁθεν κατέβην εἰς τὴν θυρωρὸν ἵνα λάβω τινὰς πληροφορίας τὴν ἠρώτησα ἐὰν ἤξευρε ποῦ εὐρίσκειτο ὁ Πέτρος.

— Μήπως τὸν χρειάζεσθε, Κύριε; μοὶ ἀπήντησεν ἡ θυρωρὸς ἥτις μ' ἐπεριποιεῖτο πάντοτε διότι τῇ ἐπρομήθευα ἐνίοτε εἰσιτήριον θεάτρου.

— Μάλιστα.

— Ἀλλὰ πρὸ ὀλίγου ἦτον εἰς τὸ δωμάτιόν σας τὸν εἶδα ποῦ ἐκατέβη ἀπὸ ἐκεῖ.

— Καὶ σοῦ εἶπε τίποτε;

— Μοῦ εἶπε *καλημέρα*.

— Ὅπως συνειρίζεται πάντοτε;

— Ὅπως πάντοτε.

— Μήπως ὑπηρετεῖ καὶ ἄλλους ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ ὀπητιοῦ ἐδῶ;

— Δύο ἄλλους ἀκόμη.

— Καὶ ποτὲ δὲν ἤκουσθη νὰ παρεπονέθη κανεὶς ἐναντίον σου;

— Ποτέ· εἶνε τιμιὸς ἄνθρωπος. . .

— Μήπως ἔξευρεῖς ἂν πίνῃ; . . .

— Ἀ! δὲν ἠμπορῶ νὰ εἰπῶ πῶς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν δὲν πίνει ἕνα ποτήρι κρατὶ!

— Ἐξευρεῖς ποῦ κατοικεῖ;

— Ὅχι, ἀλλὰ εἰς τὴν ἄκρην τῆς ὁδοῦ Γρεφουλ μένει ἕνας κρασοπώλης, ὁ ὁποῖος εἰμφορεῖ νὰ σᾶς εἰπῇ ποῦ κάθεται. Θέλετε νὰ πάγω νὰ τὸν ζητήσω ἐγώ, κύριε; Ἀλλὰ εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα πρέπει νὰ μένετε σεῖς εἰς τὸν τόπον μου νὰ φυλάττετε τὴν θύραν.

— Μὴ φροντίζεις, πηγαῖνω ἐγὼ ὁ ἴδιος.

— Ὅπως δὲ διηυθύνθη πρὸς τὸν οἰνοπώλην.

— Γνωρίζετε ἐδῶ ἕνα κάποιον Πέτρον ὑπηρέτην;

— Μάλιστα, ἀλλ' αὐτὴν τὴν ὥραν λείπει.

— Τὸν εἶδετε σήμερα;

— Μάλιστα, κύριε, ἤλθε καὶ μοῦ ἐζήτησε νὰ τοῦ ἀλλάξω ἕν χαρτονομίσμα διακοσίων φράγκων.

— Καὶ τοῦ τὸ ἀλλάξατε;

— Μάλιστα.

— Κατὰ ποίαν ὥραν;

— Θὰ ἦτον ἕως τέσσαρες.

— Καὶ δὲν ἔξευρετε ποῦ ἐπῆγε κατόπιν;

— Ὅχι!

Ἦτο ἐπὶ τὴν ὥρα, καὶ εἰς τὰς τέσσαρας ἀκριβῶς τῷ εἴνα δώσει τὸ γραμματίον μου, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἔλθει νὰ ἀλλάξῃ ἀμέσως.

Τί εἶχε γείνει ἀπὸ τὴν ὥραν ἐκείνην;

— Εἰμφορεῖτε νὰ μοῦ εἰπῆτε ποῦ κατοικεῖ; εἶπον εἰς τὸν οἰνοπώλην.

— Εἰς τὴν δίοδον Τίβολι, ἀριθμὸς 11.

Διευθύνθη εἰς τὸ ὑποδειχθὲν μέρος. Ἡ οἰκία ἐκείνη ἦτο σκοτεινὴ, ρυπαρὰ καὶ ὑγρά. Εὐθὺς εἰς τὴν εἰσόδον, καὶ ὄπισθεν τῆς κλίμακος, ὑπῆρχεν αὐλὴ στενὴ ὅσον πυθμὴν φρέατος, πρὸς ἣν ἐβλεπέ τις διὰ μικρᾶς ἐπὶ τοῦ τοίχου ὀπῆς, καὶ ἐν ἣ ἐφαίνετο κινούμενον ἀνθρώπινόν τι ὄν, μὴ διακρινόμενον ἂν ἦτο ἀνὴρ ἢ γυνή.

Ἐν τούτοις τὸ ἔμφυχον ἐκεῖνο ὄν ἐβλεπε καθαρὰ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐκείνῃ, ὡς τις γλαυκὴ ἢ ἀσπάλαξ.

— Ἐδῶ κατοικεῖ ἕνας νέος Πέτρος; ἠρώτησα.

— Εἰς τὸ ἔκτον πάτωμα, πρὸς τὰ δεξιὰ, εἰς τὸ βάθος.

— Εἶνε τώρα ἐπάνω;

— Ὅχι.

— Καὶ ἡ γυναῖκά του;

— Οὐτ' ἐκείνη.

— Δὲν εἶνε λοιπὸν κανεὶς;

— Κανεὶς.

— Τότε τί μοῦ εἶπατε ὅτι κατοικεῖ εἰς τὸ ἔκτον πάτωμα;

— Μ' ἐρωτᾶτε ἂν κατοικῇ ἐδῶ, κ' ἐγὼ σᾶς λέγω ποῦ κατοικεῖ.

Τὸ ἔμφυχον καὶ ὁμιλοῦν ἐκεῖνα ὄν ἐξηκολούθει νὰ μένῃ εἰς τὴν ὀπῆν.

— Γνωρίζετε βέβαια ὅτι εἶνε ἐξώ;

— Ἀποῦ σᾶς λέγω ὅτι τὸ παιδί του ποῦ ἐγύρισε τώρα ἀπὸ τὸ σχολεῖον δὲν τὸν ἤυρεν ἐπάνω! Εἰς τὸ ὀπωροπωλεῖον ἐδῶ κοντὰ εὐρίσκειται τὸ παιδί αὐτό, καὶ περιμένει τὸν πατέρα του ἢ τὴν μητέρα του νὰ ἐπιστρέψουν.

— Καὶ ἡ μητέρα του τί κάμνει;

— Δὲν ἤξεύρω· ξενοδολεῖ σὲ κάποιον σπητι.

— Καὶ δὲν ἔξευρεῖς σὲ ποῖο ὀπητι;

— Ἐρωτήσατε τὸν ὀπωροπώλην.

Ὁ διάλογος αὐτὸς θὰ διήρκεσεν ὑπὲρ τὰ πέντε λεπτά, διότι τὸ πλάσμα ἐκεῖνο ἦτο κωφόν, καὶ δὲν ἐνόει καλῶς· ὅθεν ἠναγκαζόμην νὰ ἐπαναλαμβάνω τοὺς λόγους μου. Οὕτε δὲ ἀπεκρίνετο ἀμέσως ἀπησχολημένον εἰς ζήτησιν δὲν εἰξέυρω τίνος πράγματος. Ἠδύνατο βέβαια νὰ ἀνάψῃ ἐν κηρίον, ὅπερ θὰ διηκούλυε τὰς ἐρεῦνας του, εἰς ἐμὲ δὲ θὰ ἐπέτρεπε νὰ διακρίνω τὸ γένος του, τὸ ὁποῖον δὲν κατώρθουν νὰ ἐνοήσω ἐκ τῶν γρυλλισμῶν οὓς ἐξέπεμπεν ἀντιφωγῆς, ἀλλὰ τὸ μυστηριώδες ὄν φαίνεται ὅτι εὐχαριστεῖτο εἰς τὸ σκότος ἐκεῖνο τὸ τόσον βαθὺ καὶ πυκνόν, ὥστε ἐπὶ πέντε ὅλα λεπτά, καθ' ἃ ἔμεινα ἐκεῖ, οἱ ὀφθαλ-

μοί μου δὲν ἡδυνήθησαν νὰ εἰσδύσωσιν εἰς αὐτὸ οὐδὲ νὰ διακρίνωσι τὸ παραμικρόν.

Ἀφήσας τὴν οἰκίαν αὐτήν, εἰσῆλθον εἰς τοῦ ὀπωροπώλου. Οὗτος ἐδεῖπνε μετὰ τῆς γυναίκας του εἰς τὸ βάθος τοῦ μαγαζείου, ἀθλία δὲ τις καὶ καπνίζουσα λυχνία, ἀνευ ὑλείνου σωλήνος, ἐφώτιζεν αὐτούς. Τὸ μικρὸν παιδίον τοῦ Πέτρου ἔμενεν εἰς τὸ μαγαζεῖον, καθήμενον ἐπὶ σάκκου τινὸς γεωμήλων καὶ κρατοῦν εἰς χεῖρας ἐν μῆλῳ, ὅπερ περιέτρωγε. Τὸ ἀνεγνώρισα ἀμέτως· ἐν ταύτῳ δὲ ἡ ὀπωροπωλις, ἀκούσασα βήματα, ἤγερθη τῆς θέσεώς της.

— Μὴν πειράζεσαι, κυρά, εἶπον πρὸς αὐτήν· ἐμβῆκα νὰ ἐρωτήσω αὐτὸ τὸ παιδί ἂν γνωρίζῃ πού εἶνε ὁ πατέρας του.

— Ὁ πατέρας του θὰ ἔπῃγε βέβαια νὰ κάμῃ κανένα θέλημα, μοί ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ ἐκείνη· ἀλλὰ συνειθίζει νὰ ἐπιστρέφῃ ἐνωρίτερα, καθὼς καὶ ἡ μητέρα του. Ὅταν ἀργαῶν, ὁ μικρὸς τοὺς περιμένει ἐδῶ, ἅμα γυρίσῃ ἀπὸ τὸ σχολεῖον.

— Πού ἐργάζεται ἡ μητέρα του;

— Ὡς τὴν Βατινιόλλη, ὁδὸς Νολλέ, εἰς ἓνα βαπτάδικον, ἀλλὰ δὲν ἔξέρω τί ἀριθμὸν ἔχει. Μήπως χρειάζεσθε τὸν Πέτρον διὰ καμμίαν παραγγελίαν;

— Μάλιστα.

— Βίπέτε μοι τὸ ὄνομά σας καὶ τὴν κατοικίαν σας, καὶ ὅταν ἐπιστρέφῃ σᾶς τὸν στέλνω.

— Δὲν εἶνε ἀνάγκη· ἐπιστρέφω ἐγὼ εἰς ὀλίγον.

Πλησιάζας δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, τῇ εἶπον χαμηλοφώνως:

— Ὁ Πέτρος αὐτὸς εἶνε ἄνθρωπος πού εἰμπορεῖ νὰ τοῦ ἐμπιστευθῇ κανεὶς χρήματα:

— Αὐτὸς; εἶνε ὁ πλέον τίμιος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου. Σᾶς βεβαιῶνω ὅτι δὲν εἶνε ἱκανὸς νὰ ἐγγίσῃ λεπτόν οὔτε αὐτοῦ τοῦ Ῥόσχιλο.

— Εὐχαριστῶ, κυρά.

— Καληνύχτα, κύριε.

«Ὁ Πέτρος ἦτο ὁ τιμιώτερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, καὶ δὲν θὰ ἤγγιζε λεπτόν οὔτε αὐτοῦ τοῦ Ῥόσχιλο». Τὴν αὐτὴν πεποιθήσιν εἶχα καὶ ἐγὼ εἰς τὰς τέσσαρας παρά τέταρτον καὶ μέχρι τῶν πέντε, παραδεχόμενος ὅτι πιθανὸν νὰ εὑρέθῃ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ μεταβῇ ἀπὸ καταστήματος εἰς κατάστημα μέχρι τῆς Τραπέζης, ἵνα ἀλλάξῃ τὸ χαρτονόμισμά μου· ἀλλὰ ἤδη ὅτε ἐγνώριζα ὅτι τὴν τέταρτην εἶχε λάβει τὰ χρήματα τοῦ γραμματίου χωρὶς νὰ ἐπιστρέψῃ οὔτε εἰς τὴν κατοικίαν μου οὔτε εἰς τὴν ἰδικήν του, ἡ πεποίθησίς μου εἶχε σαλευθῇ ἐντελῶς, καὶ ἤκουα ἐνδόμυχόν τινα καὶ χλευαστικὴν φωνὴν λέγουσάν μοι: «Πᾶσι τὸ χαρτονόμισμά σου, ἐπέταξε πλέον.» Ὅντως δὲ ἡ βραδύτης τοῦ Πέτρου δὲν ἡδύναντο νὰ ἀποδοθῇ εἰς ἄλλο τι ἢ εἰς κλοπὴν! Ἄλλ' ἴσως καὶ εἰς ἀπρόοπτόν τι συμβάν. Ἡ ἰδέα αὕτη τοῦ συμβάντος διήλθεν αἰφνης τοῦ πνεύματός μου ὡς ἀπόκρισις εἰς τὴν χλευαστικὴν ἐκείνην φωνήν, ἡ δὲ φαντα-

σία μου ὡς μυθιστοριογράφου καὶ μέλλοντος δραματικοῦ συγγραφέως ἤρχισε πλάττουσα διαφόρους περιπετείας ἐπὶ τῆς νέας ταύτης ὑποθέσεως. Ἀνελογίσθη ὅτι ὁ Πέτρος ἦτο πάντοτε ἀκριβής, φιλόπνοος, εὐλικρινής, ὅτι εἶχε χρηματίσει στρατιώτης καὶ εἶχεν ἄριστα πιστοποιητικὰ διαγωγῆς, ὅτι εἶχε γυναῖκα εἰς ἐργαστήριον, καὶ τέκνον πάντοτε καθαρῶς ἐνδεδυμένον, τὸ ὅποιον ἐλάτρευεν, ὅτι δις ἢ τρίς μοί εἶχεν ἐπιδειξίει ὑπερηφάνως μικροὺς ἐκ λευκοσιδήρου σταυρούς, τοὺς ὁποίους εἶχον δώσει εἰς τὸν υἱόν του ὡς εὔσημα διὰ τὴν καλήν του διαγωγὴν εἰς τὸ σχολεῖον. Ταῦτα συλλογίζόμενος δὲν ἠδυνάμην νὰ παραδεχθῶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εἶχεν αἰφνιδίως μεταβληθῇ εἰς χυδαῖον καὶ μωρὸν κλέπτην· διότι τί ἡδύνατο νὰ κατορθώτῃ κλέπτων διακόσια φράγκκι; Ἀπρόοπτόν τι τῷ συνέβη, δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία. Ἴσως ἅμαξά τις τὸν ἀνέτρεψε καθ' ὁδόν, τὸν κατεπάτησεν, ἴσως ἠνῆσκοντα μετέφερον αὐτὸν εἰς φαρμακεῖον, ἐν ᾧ γρόνῳ ἡ σύζυγός του ἐπανήρχετο ἀμέριμος ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου της, ὁ δὲ μικρὸς υἱὸς του ἔτρωγε τὸ μῆλόν του. Ἄλλ' ὄχι· πιθανώτερον νὰ ἀπήνητσε καθ' ὁδόν φίλους, νὰ ἐπῆγε μετ' αὐτῶν νὰ πῶσιν ἓνα ποτήρι, ἔπειτα ἐν ἄλλο, καὶ τὸ πρᾶγμα νὰ ἐτελείωσεν εἰς εὐωχίαν, ἀνευ προμελέτης· τοιοῦτοτρόπως νὰ ἠλαττώθῃ ἐπαισθητῶς τὸ ποσὸν ὅπερ μοί ὤφειλε, καὶ τώρα νὰ τρέχῃ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ζητῶν εἰτε ὀφειλόμενα αὐτῷ εἰτε δάνεια, ἵνα συμπληρώσῃ τὰ δαπανηθέντα ἐκ τῶν ἰδικῶν μου. Ἴσως δὲ καὶ τόσον ἠλάττωσε τὸ ποσὸν δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν, ὥστε δὲν ἐτόλμα νὰ μοί φέρῃ ὀπίσω ὅτι τῷ ὑπελείπετο καὶ τώρα θὰ ἔλθῃ νὰ μοί εἴπῃ ὅτι ἔχασε τὸ χαρτονόμισμα καὶ ὅτι προσφέρεται νὰ με ὑπηρετῇ μέχρις ἐξοφλήσεως τῶν ἐκατὸν ἐνενηκόντα τριῶν φράγκων μου! Ἄλλ' ἴσως καὶ ἔχασε πράγματι τὸ γραμματίον· ἴσως τοῦ τὸ ἔκλεψαν καὶ τώρα περιήρχετο τὰς ὁδοὺς ἀναζητῶν αὐτὸ, ἐρωτῶν τοὺς διαβάτας, ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ὑπαστυνόμενον ἵνα μοί ἀποδείξῃ τὴν ἀφώπτητά του. Ὁ αὐρανοὺς ἦτο συννεφώδης, αἱ ὁδοὶ πλήρεις ὑγρασίας, λεπτὴ δὲ ψυχρὰ βροχὴ ἤρχισε νὰ πίπτῃ, καὶ ὁ καιρὸς ἦτο κατάλληλος νὰ ἐμπνευσῇ θλιβεράς ἰδέας. Καὶ νῦν, μεγαλοποιῶν τὴν τιμιότητα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ἐφανταζόμην ὅτι, μὴ δυνάμενος νὰ μοί ἀποδώσῃ τὰ χρήματά του, ἐλάμβανε τὴν ἀπόφασιν νὰ ῥιφθῇ εἰς τὸν ποταμόν, καὶ ἔβλεπον τὸ ἄθλιον πτώμα του παρασυρόμενον ὑπὸ τοῦ ῥυπαροῦ ῥεύματος καὶ προσκροῦσιν εἰς τὰ στηρίγματα τῆς γεφύρας. Τέλος ἠσθανόμην τόσῃν αἰσχύνην διὰ τὰς πρώτας μου ὑπονοίας, ὥστε προσεπάθουν ν' ἀποδιώξω αὐτὰς ἀντικαθίστων δι' ἄλλων ὅπως εὐνοϊκῶν πρὸς ἐκείνον, τὸν ὅποιον ἴσως ἐν τέλει θὰ μετέβαινον νὰ καταγγείλω εἰς τὰς ἀρχάς, ἐὰν δὲν εὕρισκον αὐτὸν ἐπιστρέφων εἰς τὴν κατοικίαν μου. Ὅποιον κόσμον αἰσθημάτων δύναται νὰ διέλθῃ εἰς ὀλίγας στιγ-

μάς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου βλέπον παραβλαπτόμενον τὸ ἐλάχιστον αὐτοῦ συμφέρον! Ζωή, θάνατος, τιμὴ ἐξηρτώντο ἀπὸ ἐν τεμάχιον χαρτίου, τὸ ὁποῖον, παρὰ τὴν δεινότητα τῶν καιρῶν, θὰ ἐμοίραζον βεβαίως μετὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ἐὰν μοι ἔκαμε γνωστήν τὴν δύσκολόν του θέσιν ἀντὶ νὰ μοι ὑπεξαιρέσῃ πᾶν ὅ,τι εἶχον.

Ἡμίσεια μὲν ὥρα μοι ἤρκεσεν ἵνα μεταβῶ ἐκ τῆς ὁδοῦ Γρεφουλ εἰς τὴν δίοδον Τίβολι καὶ νὰ ἐπανέλθω κατοῖνιν εἰς τὴν κατοικίαν μου.

— Δὲν ἤυρα τὸν Πέτρον, εἶπον εἰς τὴν θυρωρόν. Μήπως ἐπέστρεψε;

— Ὁχι.

Ἡμῖν εἰκόσκιτριῶν ἐτῶν, καὶ ἀπέθνησκον τῆς πείνης. Ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ ὑπάγω νὰ δειπνήσω εἰς τοῦ πατρός μου. Εἶχε παρέλθει ἡ ὀγδόη ὥρα, ἀλλ' ἤξευρον ὅτι ὁ πατήρ μου ἐφιλοξένοι πάντοτε τὸσον κόσμον, μάλιστα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῆς ἀργίας, ὥστε τὰ δεῖπνά του παρεστίνοντο ἐπὶ πολὺ, καὶ ἠλιπία νὰ τοὺς εὔρω ἀκούη εἰς τὴν τράπεζαν. Πράγματι δὲ μὲν εἶχον παρακαθήσει. Διηγήθη εἰς αὐτοὺς τὰ διατρέξαντα.

— Πῶς, κατεργάρη, μοι εἶπεν ὁ πατήρ μου, ἦσουν ἑκατομμυριοῦχος, εἶχες διακόσια φράγκα, καὶ δὲν ἔλεγες εἰς κανένα τίποτε; Ἐὰν σοῦ τὰ ἐπῆρεν ὁ Πέτρος, καλὰ ἔκαμε, διὰ νὰ σὲ τιμωρήσῃ. Ἐγὼ, ἐὰν εἶχα διακόσια φράγκα, δὲν θὰ ἔκαμνα πλέον τίποτε.

— Ἐὰν εἶχες διακόσια φράγκα, ἀπεκρίθη, θὰ σοῦ τὰ ἐπαίρναν πολὺ ταχύτερον παρ' ὅσον ἐπῆραν τὰ ἰδικά μου.

— Καὶ πιθανὸν θὰ ἦσουν ἐσύ, ὁ ὁποῖος θὰ μοῦ τὰ ἐπαίρνες.

— Ὁχι, εἰς ἐμένα θὰ μοῦ τὰ ἐθίδες, πρὶν ἢ σοῦ τὰ πάρῃ ἄλλος κανείς.

Οὕτως ἐξηκολούθησεν ἡ ὁμιλία περιστροφόμενῃ περὶ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ πρώην γραμματίου μου τὸ δὲ ἐπ' αὐτῆς συμπέρασμα ὅλων τῶν παρακαθήμενων ὑπῆρξεν ὁμόφωνον δὲν ἐπίστευον ἐκεῖνοι πολὺ εἰς τὴν τιμιότητα τῶν ἀνθρώπων: « — Σε ἔκλεψαν, παιδί μου », μοι εἶπον πάντες ἐν χορῶν, καὶ μὲ συνεβούλευον νὰ κάμω καταγγελίαν, ἔστω καὶ ἀπλῶς χάριν τῆς δικαιοσύνης. Εἰς τοῦτο δ' ἔκλινα καὶ ἐγὼ ἐν τέλει, πλήρης ὀργῆς ὦν ὅτι ἡ ἐμπιστοσύνη μου ἐνεπαίχθη κατὰ τοιοῦτον τρόπον, καὶ ὅτι τὸ προῖόν τῆς ἐργασίας μου, ὅπερ μοι ἐξησφάλιζεν ἐνός μηνός ὑπαρξίν, μοι ἤρπάγη τὸσον ἀσυνειδήτως. Τὸ μισήτορῆμα δι' ὃ ἐλάθον τὰ διακόσια ἐκεῖνα φράγκα δὲν ἦτο καλόν, ἀλλ' ὀπίσωδῆποτε ἐγὼ εἶχα κοπιᾶσει διὰ νὰ τὸ κάμω, καὶ ἕως ὅτου εἰμπορέσω νὰ κατασκευάσω κανὲν ἄλλο ἐπίσης καλόν, ἔπρεπε νὰ ζῆσω.

— Μὴ κάμης καταγγελίαν, μοι εἶπεν ὁ πατήρ μου, φιλοσοφῶν ὡς ἄνθρωπος ὅστις πολλάκις ἐλη-

στεύθη καὶ τὸσον ἐσυνήθισεν εἰς τοῦτο, ὥστε ἐθεώρει ὅλως φυσικὸν καὶ οὕτως εἰπεῖν ἀναγκαῖον τὸ νὰ κλέπτεται. Μὴ κάμης καταγγελίαν. Εἰς τί εἰμπορεῖ νὰ σὲ ὠφελήσῃ; Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος σοῦ ἔκλεψε τὰ διακόσια φράγκα, θὰ τὸ ἔκαμε βέβαια διότι εἶχεν ἀνάγκην τῶν χρημάτων, καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὸν πειρασμόν. Ἐχει γυναῖκα, ἔχει παιδί· τί θὰ κερδήσῃ λοιπὸν μετὰ τὸ νὰ τὸν βάλῃς εἰς τὴν φυλακὴν; Ἐσὺ μὲν δὲν θὰ πάρῃς ὀπίσω τὰ χρήματά σου, ἐνῶ ἐξ ἄλλου τὸ ὄνειδος τοῦ ἀνθρώπου θὰ πύση ἐπάνω εἰς τὴν γυναῖκα καὶ τὸ τέκνον του, καὶ θὰ μείνουν ἄνευ προστασίας. Ἄφυσέ τον ἤσυχον. Πρὸς ἀποζημίωσίν σου ἔρχου νὰ γευματίῃς συχνότερον ἐδῶ· ἔπειτα καλλίτερα νὰ εἶνέ τις μετὰ τοὺς κλεμμένους παρά μετὰ τοὺς κλέπτας, καὶ καλλίτερα μετὰ τοὺς συγχωροῦντας παρά μετὰ τοὺς καταδικάζοντας.

Οὕτως ἐξηκολούθει ἡ ὁμιλία, ὅτε ἔλθων ὁ ὑπηρέτης μοι εἶπεν ὅτι εἰς τὸ μαγειρεῖον ἄνθρωπός τις ἐζήτηε νὰ μοι ὁμιλήσῃ.

— Πῶς ὀνομάζεται ὁ ἄνθρωπος αὐτός;

— Πέτρος.

Εἰς τὴν λέξιν ταύτην οἱ παρακαθήμενοι ἀντηλάξαμεν βλέμματα ἐκπληξέως. Ἐγὼ ἐσηκώθην λέγων « θὰ ἔρχεται βέβαια νὰ μοῦ εἰπῇ ὅτι ἔχασε τὸ γραμματίον ».

— Μείνε αὐτοῦ, μοι εἶπεν ὁ πατήρ μου, καὶ ἂς εἰποῦν εἰς τὸν Πέτρον νὰ ἔλθῃ ἐδῶ.

Ὁ Πέτρος εἰσηλθεν ὄλων δὲ τὰ βλέμματα ἐκολλήθησαν ἐπάνω του. Εἶχε τὴν κεφαλὴν ἀσκεπῆ, διὰ δὲ τοῦ μανδηλίου του ἀπέμασσε τὰς ρεούσας ἀπὸ τοῦ προσώπου του χονδράς σταγόνας ἰδρώτος. Μᾶς ἐχαιρέτησε στρατιωτικῶς φέρων τὴν δεξιὰν χεῖρα εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ μετώπου.

— Λοιπὸν, Πέτρε, εἶπον πρὸς αὐτόν, τί ἔχεινες; . . . τί σοῦ συνέβη;

— Ἄ! εἶνε ἱστορία μεγάλη, κύριε Δουμᾶ. Φαντασθήτε ὅτι τέλος πάντων εἶχα κατορθώσει μετὰ πολὺν κόπον νὰ ἀλλάξω ἐκεῖνο τὸ χαρτονομίσμα. Γιὰτὶ κανεὶς δὲν θέλει νὰ τὰ πάρῃ σήμερα τὰ χαρτιά. Ὡστε τελευταῖον γιὰ νὰ τὸ κατορθώσω ἀπεφάσισα νὰ πάγω ἕως εἰς τὸν κρασοπώλην ἐκεῖ πού σταθμεῖω ὁ κρασοπώλης ἔχει πάντοτε λιανά, γιὰτὶ ὁ κόσμος πάντοτε πίνει, δὲν εἶνε ἀλήθεια; καὶ ἕως τὴν ἀναπαράδιᾱ ἀκόμη. Ὁ κρασοπώλης λοιπὸν μοῦ ἀλλάξε τὸ χαρτί, καὶ ἐτοιμαζόμενον νὰ σὰς φέρω ὀπίσω τὰ ἑκατὸν ἐννενηντὰ τρία φράγκα σας, ὅταν μετὰ πλησιάζῃ ἕνας κύριος καὶ μοῦ λέγει « Πέτρε, ἔρχομαι νὰ σὲ ζητήσω· ἔχω ἀνάγκην νὰ μοῦ κάμῃς μιὰ δουλειά ». — Μετὰ χαρᾶς, κύριε, σὲ μιὰ στιγμή μόνον νὰ πάγω κατὰ τὴν πού κρατῶ εἰς τὸ σπῆτι ἐνός κυρίου ». — « Ὁχι, θέλω ἀμέσως, γιὰτὶ βιάζομαι πολὺ ». — « Εἶνε μακρὰ τὸ μέρος πού θὰ μετὰ στείλετε; ». — « Εἰς τὸ βουλευτῆρο Μουγαρνὰς ». — « Ἄ! ὄχι, εἶνε πολὺ μα-

κρυά, και θα ἀνησυχῆση πολύ ὁ κύριος πού με περιμένει νά τοῦ πάγω ἀπάντησι. » — « Στεί-
λέ την με τὸ παιδί τοῦ κρασποῦλου. » — « Δέν
γίνεται, πρέπει νά πάγω ὁ ἴδιος. » — « Σοῦ
δίδω τρία φράγκα δι' αὐτήν τὴν δουλειάν. »

« Τρία φράγκα! Ἀρχισα νὰ τὸ συλλογίζωμαι.
Τρία φράγκα γιὰ ἓνα θέλημα, δέν ἦτο μικρὸ
πράγμα. Ἐπειτα γιὰ νὰ τελειώσω ταχύτερον
εἰμποροῦσα νὰ ἔμβω ἔς τὸ λεωφορεῖον πού πη-
γαίνει εἰς τὸ Μονπαρνάς και νὰ γυρίσω με τὸ
ἴδιο, ἢ καλλίτερα νὰ τὸ βάλω ἔς τὰ πόδια ὅσον
εἰμποροῦσα. Τρία φράγκα ἦταν αὐτά, και δέν τὰ
ἔβρισκε κανεὶς κάθε μέρα ἔς τὸν καιρὸ πού ζοῦ-
με. Ἐπειτα ἐσκέφθηκα ὅτι σεῖς ἐργάζεσθε ἕως
εἰς τὰς 6 και τὰς 7 τὸ βράδυ, και ὅταν κανεὶς
ἐργάζεται δέν ξεύρει τί ὥρα εἶνε. Εἶπα με τὸ
νοῦ μου ὅτι θὰ ἐγύριζα πρὶν ἐβγητὲ ἔξω, και
ἔτσι θὰ ἐκέρδιζα τρία φράγκα περισσότερα. Δέ-
χομαι λοιπόν, και πάγω μαζί με τὸν κύριον
ἐκεῖνον. Ἐλησμώνησα νὰ σὰς εἰπῶ πῶς ἦτον
ἔμπορος ἀρχαίων ἐπιπλῶν, ἄνθρωπος πού ἔχει
κάτι πράγματα περίφημα. Ἀλλὰ σήμερα δέν
ἀγοράζονται πολὺ. Αὐτὸς λοιπόν με πηγαίνει εἰς
τὸ μαγαζὶ του, μου δείχνει ἐκεῖ ἓνα θεόρατο
ἐπιπλο και μου λέγει: « Νά, αὐτὸ τὸ πράγμα
πρέπει νὰ τὸ ὑπάγης εἰς τὸ βουλεβάρτο Μονπαρ-
νάς, εἰς ἓνα σπητι, ἀριθμὸ 125. » — « Ἀμα ἐγὼ
εἶδα τί ἦτο, ἀκόμα φεύγω. Πού μποροῦσα νὰ
ἔμβω εἰς τὸ λεωφορεῖον μ' ἐκεῖνο τὸ ἐπιπλο;
Ὁ ἔμπορος τρέχει κατοπίσω μου. »

— Μὰ τέτοιον ταξειδί δέν θὰ κατορθώσω
νὰ τὸ κάμω σὲ μιὰ μέρα, τοῦ λέγω και ἡ ἄλλη
μου δουλειά τί γίνεται; — « Ἄν πᾶς ἀπὸ τὴν
πλατεῖαν τῆς Ὀμονοίας, φθάνεις γρήγορα, »
μου λέγει. Και τρώντι ἔτσι εἶνε. Ἀδιάφορον
ὅμως, ἐγὼ ἀρνοῦμαι πάλιν: « Βίμπορῶ νὰ τὸ
πάγω τὸ ἐπιπλον αὐριόν, ἢ και ὅταν τελειώσω
αὐτὴ μου τὴ δουλειά. » — « Ὅχι εἶνε ἀνάγκη
τώρα, γιατί τ' ἀγόρασεν ἓνας πελάτης πού φεύγει
ἀπόψε, με τὴν συμφωνίαν νὰ τοῦ τὸ στείλω
ἐντὸς μίας ὥρας εἰς τὸ σπητι του. Θὰ τὸ πλη-
ρώσῃ ἀμέσως, και τὸ ἐπώλησα εἰς πολὺ καλὴν
τιμὴν. » — « Ἀδύνατον. » — « Σοῦ δίδω τέσσα-
ρα φράγκα. » — Τέσσαρα φράγκα! Ἄ, μὰ τέλος
πάντων τὸ ἀπεφάσισα! Δέν ἤθελα νὰ εἶμαι
αἰτία νὰ χάσῃ τόσῃ καλὴν ὠφέλειαν ἐκεῖνος ὁ
ἔμπορος, ὁ ὁποῖος πολὺ συχνὰ μου δίδει ἐρ-
γασίαν.

— Ἐμπρός λοιπόν, γρήγορα, τοῦ λέγω μου
χρειάζεται ἓνα ἀμαξάκι.

— Μὰς δανεῖζει τὸ ἰδικόν του, ὁ ξυλέμπορος
ἀντικρύ. Πήγαίνει ζήτησέ το και εἰπέ του νὰ ἔλθῃ
νὰ μὰς βοηθήσῃ νὰ βάλωμε ἐπάνω τὸ ἐπιπλο.
Νὰ μὴν τὰ πολυλογῶ παίρνω τὸ δρόμο με
τὸ ἐπιπλο.

Ὡς τόσο ὁ ἔμπορος ἐμπήκε σὲ μιὰ ἀμαξα και
τρέχει εἰς τὸ βουλεβάρτο Μονπαρνάς, διὰ νὰ κρα-

τήσῃ με τὴν ὀμίλιαν τὸν πελάτην, μὴν τύχη
και τοῦ ξεφύγῃ. Ὁ ὑπρέτης τοῦ καταστήματος
εἶνε παιδί δεκαπέντε — δεκαεξὶ χρόνων, ὥστε
μικρὰ βοήθεια εἰμποροῦσε νὰ μου ὀώσῃ. Ἐπειτα
ὁ δρόμος ἦτο γεμάτος λάσπη και ἐγλυστρουσα,
και ἦτο ζέστη και ἐδιψουσα και κοντὰ ἔ'ολα
αὐτὰ ἀπαντῶ και τὴν ἐθνοφυλακὴ πού ἐκαίνε
γυμνάσια και ἐφραττε τὸν δρόμο. Ἀναγκάσθηκα
λοιπόν νὰ κάμω μεγάλο γύρο ἔτρεχα, και ὅλο
ἔσας ἐσυλλογιζόμουν. « — Τί θὰ λέγῃ ὁ ἄνθρω-
πος; » ἔλεγα με τὸ νοῦ μου. « θὰ νομίζῃ πῶς
ἐπῆρα τὰ χρήματά του και ἐφυγα. » Και μ' ὅλη
μου τὴ δύναμι ἐσπρωχνα τ' ἀμαξάκι. Τέλος
πάντων φθάνω και ἦτον καιρός, γιατί εἰς τὸ
σπητι οἱ ἄλλοι εἶχαν ἀρχίσει ν' ἀνυπομονοῦν.
Ἄλλὰ ἤθελα νὰ τοὺς ἐβλεπα ἔς τὴ θέσι μου! Και
δέν φθάνει τόσο, μόνον ἔπρεπε και ν' ἀναβίσω-
μεν ἐπάνω τὸ ἐπιπλο, νὰ τὸ τοποθετήσωμεν, νὰ
σηκώσωμεν ἀπὸ τὴν θέσιν των ὅλα τὰ ἄλλα ἐπι-
πλα τοῦ ἐργαστηρίου, διότι ἐκεῖνος πού τὸ ἤρ-
ρασεν εἶνε καλλιτέγνης μόνον καλλιτέχνα εἰμ-
ποροῦν νὰ ἔχουν τέτοιαις ἰδέαις, ἐνῶ τὰ χρήματα
εἶνε τόσον σπάνια. Τέλος πάντων κατώρθωσα νὰ
γυρίσω, χωρὶς οὔτε τὴν ἀναπνοή μου νὰ πάω,
μαζὺ με τ' ἀμαξάκι μου ἐκεῖνο τὸ ἀφῆκα κάτω,
γιατί δέν ἔλαβα κἂν καιρὸν νὰ τὸ πάγω ἔς τὸν
ξυλέμπορον, τόσον ἐβιαζόμουν νὰ ἔλθω εἰς ἔσας.
Φθάνω εἰς τὸ σπητι, εἶχετε ἐβγητὲ ἔξω. Μου λέγουν
ὅτι με εἶχετε ζητήσι. Και βέβαια ἦτον νὰ με
ζητήσετε, γιατί δέν εἰμποροῦσατε νὰ εἰξεύρετε
τί ἔτρεχε. Και πού νὰ εἰξεύρατε και τὴ στενοχω-
ρία τὴν ἰδική μου! Ἀλλὰ εἶλα πάλιν πού ἦτον
τέσσαρα φράγκα!... και νὰ τὰ κερδίση κανεὶς ἔς
μιὰ ὥρα, γιατί τόσο ἐπίστευα ὅτι θὰ χρειασθῶ
— ἐνῶ γιὰ νὰ κερδίση ἐπτά φράγκα εἶνε ἀνάγκη
νὰ σκουπίσῃ ἓνα ὀλόκληρὸ μὴνα! Δέν εἶχετε
εἰπεῖ πού ἐπηγαίνετε; ἄλλ' ἐγὼ ἐνόησα ὅτι θὰ
ἤργασθε εἰς τὸν πατέρα σας, ἐπου κάποτε με ἐ-
στέλνετε με γράμματά σας, και τρέχω πρὸς τὴ
ἔδω μαζί πάντοτε με τ' ἀμαξάκι μου. Δεῖσα σοι
ὁ Θεός, δέν ἐγελάσθηκα. Και τώρα, ὀρίστε τὰ ἐ-
κατὸν ἐνενήντα τρία φράγκα σας, πού ἐκουδοῦν-
ζαν τόσῃ δυνατὰ εἰς τὴν τσέπη μου, ὥστε ἐφο-
βούμουν μὴ με σκοτώσῃ κανεὶς και μου τὰ πάρῃ.
Τί νομίζετε, νὰ τὸ ἤξευρα κανεὶς πῶς ἔχω τόσα
χρήματα ἐπάνω μου! Και μ' ὅλα ταῦτα ὁ ἔμπο-
ρος ἐπώλησε 500 φράγκα τὸ ἐπιπλόν του, πεν-
τακόσια φράγκα, ἀκούτ' ἐκεῖ! ἀπίστευτὸν μου
φαίνεται. Και τώρα με τὴν ἀδειά σας, πάγω νὰ
πάρω τὸ ἀμαξάκι πού ἀφῆκα κάτω, και ἔπειτα
ἔς τὸ σπητι μου νὰ πάγω ψωμί. εἰμπορῶ νὰ εἰπῶ
πῶς δέν τὸ ἐκλεψα.

Ἡ λέξις αὐτὴ ἐκλεψα, ἦτις πῶρα ἐρρήθη
τόσον φαιδρῶς, ὀλίγον δὲ πρότερον εἶχε τόσον ἐ-
πιμόνως κυριεύσει τὸ πνεῦμά μου, ἀντήχησε δι'
ἐμὲ ὡς πικρὸς ἔλεγχος.

Ὅλοι ἐμένομεν σιωπηλοί, αἰσχυρόμενοι ἐνδο-

μύχως διὰ τὴν γνώμην ἣν τὸσῶν ἑλαφρῶς εἶχομεν σχηματίζει περὶ τοῦ πτωχοῦ νέου ἐκείνου, οὐτινος μόνον ἐγκλημα ἦτο ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ φέρῃ τέσσαρα φράγκα περισσότερα εἰς τὴν οἰκογενεῖάν του. Μόνος μεταξὺ πάντων ὁ πατὴρ μου ἐφαίνετο κατευχαριστημένος καὶ ἰλαρός ὡς ἄνθρωπος μηδένα ποτὲ καταδικάζων.

— Ἐνα ποτήρι, Πέτρε, εἶπεν.

— Δὲν σὰς χαλῶ τὴν καρδιά, κύριε Δουμά. Εἰς υἰεῖαν τοῦ Πόρθου! Ἐκεῖνος ἦτον ἄνθρωπος, ἀλήθεια, ποῦ εἴμποροῦσε εἰς μιὰ στιγμή νὰ φέρῃ τὸ ἐπιπλον εἰς τὸ Μονπαρνὰς μαζί με τὸ μάρμαρον ἀκόμη.

Καὶ γαυρίων ὅτι διὰ τῆς ἀπαντήσεώς του ἀπέδειξεν ὅτι καὶ ἡ φιλολογία δὲν ἦτο ξένη εἰς αὐτόν, ἐκένωσε τὸ προσενεχθέν αὐτῷ ποτήριον οἴνου, ἐσπύγγισε τὸ στόμα με τὸ ἀνάστροφον τῆς χειρός, ἐχαίρησεν εὐγενῶς καὶ ἐξήληεν.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης μοὶ συνέβη ἐνλίπε νὰ ἀπαντήσω τὸ κακόν, πολλάκις νὰ τὸ προῖδω, ἀλλ' οὐδέποτε πλέον συνέλαβα ὑπόνοιαν κακῆν περὶ ἀνθρώπου.

Κ.

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ

Γ'. — ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΖΩΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΤΩΝ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΩΝ ΠΟΤΩΝ

Ἐσφαλμένα ἰδέαι τῶν ἀρχαιοτέρων περὶ τῶν ὑπερφύων ἰδιότητων τῶν οἰνοπνευμάτων. — Ἐξωτερικῆς χρήσεως αὐτῶν καὶ θάνατος ἐκ τούτου τοῦ βασιλέως τῆς Ναβάρρας Καρόλου. — Ἰδία ἔθνη καὶ σκευαζαὶ μεθυστικῶν πνευματωδῶν ποτῶν παρὰ τοῖς διαφόροις λαοῖς. — Ἐνέργεια φυσιολογικῆ τοῦ οἰνοπνεύματος ἐπὶ τοῦ στομάχου καὶ τῶν πεπτικῶν ὀργάνων. — Φαινόμενα ἐν τῷ ὀργανισμῷ ἐκ μετρίας ποσῆς οἰνοπνεύματος. — Φαινόμενα μέθης. — Ὁ μέθυσος ἐγκαταλείπει τὸ λογικὸν αὐτοῦ εἰς τὸν πυθμένα τῆς φιάλης. — Ἀνέκδοτα τινὰ μεθύσων. — Ἐβήγησις λεπτομερεστέρα τῆς ἐνδοτέρας ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ ἐνεργείας τῶν οἰνοπνευμάτων. — Χρησιμότης τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν ἐν τῇ διαίτῃ.

Ἡ πρώτη ἀνακάλυψις καὶ ἐξαγωγή τοῦ οἰνοπνεύματος ἐκ τοῦ οἴνου ἐξέπληξε τὸ πνεῦμα τῶν πεπαιδευμένων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ, ὡς συμβαίνει συνήθως εἰς πᾶσαν ἀνακάλυψιν, εὐθὺς παρ' ἀξίαν ὑπερῴψωσαν τὰς ἀγαθὰς ἰδιότητας τοῦ νέου ἀνακαλυφθέντος θησαυροῦ!

Ἰδοὺ δὲ ὁ ἰατρός Arnauld de Villeneuve ἐκ Μομπελιέ τῆς Γαλλίας εἰ ἔγραψε τότε περὶ τοῦ οἰνοπνεύματος ἐν τῷ συγγράμματί του «Traité sur la conservation de la jeunesse»: «Τίς θέλει πιστεῦσαι, ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου ἠδυνήθησαν νὰ ἐξαγάγωσιν ὑγρὸν, ὑπερ οὗτε τὸ χρῶμα, οὔτε τὴν φύσιν, οὔτε τὴν ἐνέργειαν τοῦ οἴνου ἔχει; Τὸ ὕδωρ τοῦτο τοῦ οἴνου τινὲς ἀπο-

καλοῦσιν ὕδωρ τῆς ζωῆς (eau de vie), τοῦθ' ὅπερ εἶνε τὸ καταλληλότερον ὄνομα, καθ' ὅσον ὄντως παράτεινε τὴν ζωὴν τῶν χρωμένων αὐτῷ. Ἦδη ἔρχονται νὰ γνωρίζωσι τὰς ἀρετὰς τοῦ ὑγροῦ αὐτοῦ· παράτεινε τὴν υἰεῖαν, διαλύει τοὺς περὶ τοὺς ἐν τῷ σώματι καὶ βλαβεροὺς χυμούς, ζωογονεῖ τὴν καρδίαν καὶ διατηρεῖ τὴν νεότητα. Μόνον τοῦ δὲ ἡ καὶ μετ' ἄλλων φαρμάκων ἐνούμενον θεραπεύει τοὺς κωλικούς, τὸν ὕδρωπα, τὴν παράλυσιν, τὸν τεταρταῖον πυρετόν, τὴν λιθίαντιν.»

Εὐθὺς λοιπὸν ἐξ αὐτῆς τῆς ἀνακαλύψεως αὐτοῦ εἰς τὸ οἰνόπνευμα ἀπεδόθησαν πλεῖστα ὅσα υἰεῖαι καὶ ἱαματικά· ὑπερφυσικά· δυνάμεις, καὶ ταχέως ἐποιήσαντο χρῆσιν αὐτοῦ εὐρεῖαν καὶ πολυποίκιλον, οὐ μόνον ἐσωτερικῶς, ἀλλὰ καὶ ἐξωτερικῶς, διότι ἐπίστευσαν, ὅτι ἐπιτριβόμενον ἐπὶ τοῦ δερματός ἀποδίδει ὑπερφυσικὰς δυνάμεις εἰς τὸ σῶμα. Εἰς τούτο δὲ ὀφείλεται καὶ ὁ θάνατος τοῦ βασιλέως τῆς Ναβάρρας Καρόλου, τοῦ ἐπονομασθέντος Κακοῦ, τῷ 1387. Οὗτος δηλαδὴ συνείθισε, κατὰ τὸν τότε ἐπικρατοῦντα συρμόν, νὰ περιτυλίσσηται διὰ σινδόνης βεβρεγμένης ἐν οἰνοπνεύματι καὶ περιρραπτομένης περὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ. Ἡμέραν τινὰ ὁ βράπτων τὴν σινδόνην θεράπτων λησμονήσας τὸ ψαλλίδιον, ὅπως ἀποκόψη, μετὰ τὸ τέρμα τῆς ἐργασίας του, τὸ ὑπερβάλλον νῆμα, καὶ ἀγνοῶν τὴν ἀναφλεξιμότητα τοῦ οἰνοπνεύματος ἠθέλησε ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ψαλλίδα δι' ἀνημμένον κηρίον, ὅπως διὰ τῆς φλόγος τάμη τὸ νῆμα. Ἀντὶ ὅμως τοῦ νῆματος τούτου ἔταμε τὸ νῆμα τῆς ζωῆς τοῦ βασιλέως ἀναφλεθέντος ἐν ἄκαρπῳ τοῦ οἰνοπνεύματος.

Τὸ λυπηρὸν τοῦτο γεγονός ἐκτοτε ἐδείξε καὶ τὴν ἀναφλεξιμότητα τοῦ οἰνοπνεύματος.

**

Εὐθὺς ἐκ τῆς πρώτης ἐμφανίσεως ἐπὶ τῆς γῆς τῶν πρώτων ἀνθρώπων ἤρξαντο οὗτοι τὸν διὰ τὴν ζωὴν ἀέννητον ἀγῶνα, καὶ εὐθὺς ἐπεζήτησαν νὰ εὐρωσιν οὐσίαν, αἵτινες νὰ ὑποστηρίζωσι καὶ ζωογονήσωσι τὸν ἐκ τοῦ καμάτου καταβαλλόμενον ὀργανισμόν αὐτῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ διερεθίζωσι τὸ νευρικὸν σύστημα καὶ διεγείρωσι τὸ πνεῦμα αὐτῶν καὶ τὴν φαντασίαν.

Πᾶν εἶδος λοιπὸν διεγερτικῶν τροφῶν καὶ πρὸ πάντων ποτῶν ἐτέθη εἰς χρῆσιν ὑπὸ τῶν ἑκαστοῦ λαῶν. Δὲν ὑπάρχει λαός, δυνάμει νὰ εἴπωμεν ὅστις νὰ μὴ ἔχη καὶ τι διεγερτικὸν καὶ μεθυστικὸν ἔθνηκον ποτόν, ὅπερ συνήθως συνίστησιν ἔθνηκην πληρῆν, καθ' ὅσον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ ποτὰ ταῦτα λαμβάνονται εἰς ὑπέρομετρον ποσόν, ὅτε πλέον δὲν διεγείρουσι τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα ἢ διὰ νὰ σθέσωσι καὶ φονεύσωσιν αὐτὰ μετ' ὀλίγον.

Οὕτω οἱ Ρῶσοι καὶ Γάρταροι ἔχουσι τὸ koumis αὐτῶν τὸ σχευάζομενον ἐξ ἀποστάξεως τοῦ